

- Chorna H. A., Chorney I. I., Shelyag-Sosonko Yu. R., Iakushenko D. M. 2019. Prodrôme of the Vegetation of Ukraine. Eds D. V. Dubyna, T. P. Dziuba. Kyiv : Naukova Dumka, 782 p.
3. Mosyakin S. L., Fedoronchuk M. M. Vascular plants of Ukraine. A nomenclature checklist. Kiev, 1999. 345 s.
  4. Вашека О. В., Безсмертна О. О. Атлас папоротей флори України : монографія. Київ : Паливода А. В., 2012. 160 с.
  5. Безсмертна О. О., Перегрим М. М., Вашека О. В. Рід *Asplenium* L. (*Aspleniaceae*) у природній флорі України. *Український ботанічний журнал*. 2012. № 69 (4). С. 544–558.

**УДК 378:37.01:51**

## **ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН ДО ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ З УЧНЯМИ**

**Яворська В.М., Барна Л.С.**

Тернопільський національний педагогічний університет  
імені Володимира Гнатюка

E-mail: [bachykvika@gmail.com](mailto:bachykvika@gmail.com), [barna@chem-bio.com.ua](mailto:barna@chem-bio.com.ua)

Однією з важливих ідей реформи Нової української школи є реалізація партнерської взаємодії усіх учасників освітнього процесу. Зважаючи на те, що цьогоріч реформа НУШ почала реалізовуватись на базовому рівні закладів загальної середньої освіти, ця проблема для вчителів природничих дисциплін є актуальною [2].

У статті 52 закону України про освіту зазначено «учасниками освітнього процесу є: здобувачі освіти; педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники; батьки здобувачів освіти; інші особи, передбачені спеціальними законами ...» [1].

Орієнтація на партнерську взаємодію має глибоке коріння в національній педагогічній традиції. Свідченням цьому є думка Василя Сухомлинського, що виховання особистості необхідно здійснювати через тріаду «школа – сім'я - громадськість».

Реалізація такого підходу базується на гуманістичній спрямованості освіти, яка передбачає максимальне врахування

можливостей кожної конкретної людини, сприяння її самореалізації та розвитку, повагу до особистості, доброзичливе, позитивне, довірливе ставлення, взаємодію, взаємоповагу, рівність, добровільність, розділене лідерство [3].

Партнерська взаємодія учасників освітнього процесу потребує використання у викладанні нових підходів, які переносять акцент не на накопичення знань, а на формування технологій розумової праці, критичного, творчого мислення учнів.

Інтерактивні технології навчання належать до педагогічних технологій, побудованих на основі гуманізації й демократизації педагогічних відносин, активізації діяльності учнів та ефективності організації та управління процесом навчання. Впровадження інтерактивних методів у навчальний процес закладів загальної середньої освіти дає змогу докорінно змінити ставлення до об'єкта навчання, перетворивши його на суб'єкт. Учень стає співавтором уроку, лекції, семінарського заняття тощо.

Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії усіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де учень і вчитель є рівнозначними суб'єктами навчання. Перевагою інтерактивного навчання є наявність діалогу між учнями та вчителем, можливість моделювати життєві ситуації, використовувати рольові ігри, спільно вирішувати проблеми, ситуативні завдання..

Інтерактивне навчання сприяє формуванню критичного мислення учнів, навчає їх здійснювати пошук інформації та використовувати їх в конкретних ситуаціях, розуміти і аналізувати сутність речей, приймати виважені рішення.

На нашу думку, ефективним видом партнерської взаємодії учасників освітнього процесу окрім інтерактивних технологій, є проектна діяльність учнів. Цей вид діяльності, можна успішно використовувати на уроках з природничих дисциплін. Прикладом міжпредметного проекту з біології і фізики може бути проект «Зазирни у власне око», з біології, фізики та хімії «Екологічні проблеми теплоенергетики та теплокористування», «Унікальні фізичні властивості води», «Зелені» технології».

Оскільки батьки учнів є повноцінними учасниками освітнього процесу, на нашу думку, доцільно залучати їх до підготовки та проведення позакласних, виховних заходів.

Партнерська взаємодія учасників освітнього процесу вимагає не лише зміни методик навчання, а й нових ролей педагога:

- роль фасилітатора (від англ. facilitate – полегшувати, сприяти), той, хто підтримує дитину в її навчальній діяльності через педагогічну взаємодію;
- роль тьютора (від англ. tutor — учитель), той, хто індивідуально працює з дитиною – виявляє освітні запити, проектує освітню діяльність, організує рефлексію, проектує подальше навчання.

З метою підготовки майбутніх вчителів природничих дисциплін до партнерської взаємодії учасників освітнього процесу, на нашу думку, необхідно:

- на лабораторно-практичних заняттях з фахових методик та під час навчальної та виробничої педагогічних практик надавати особливі уваги питанням використання інтерактивних технологій навчання, проектної діяльності учнів;
- розширювати знання студентів про нові ролі вчителя в сучасних умовах шляхом неформальної освіти (участі у вебінарах, семінарах, майстер-класах).

#### Список літератури

1. Закон про освіту «Про повну загальну освіту». Електронний ресурс. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/Zakon-pro-povnu-zagalnu-serednyu-osvitu.pdf> . Дата звернення 05.10.2022 р.
2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / за заг. ред. М. Грищенка. Київ: 34 с.
3. Мельник О. М. Партнерство в дії. Пілотна модель партнерства у НУШ. Управління школою. 2019. № 19–21. С. 2–12.